

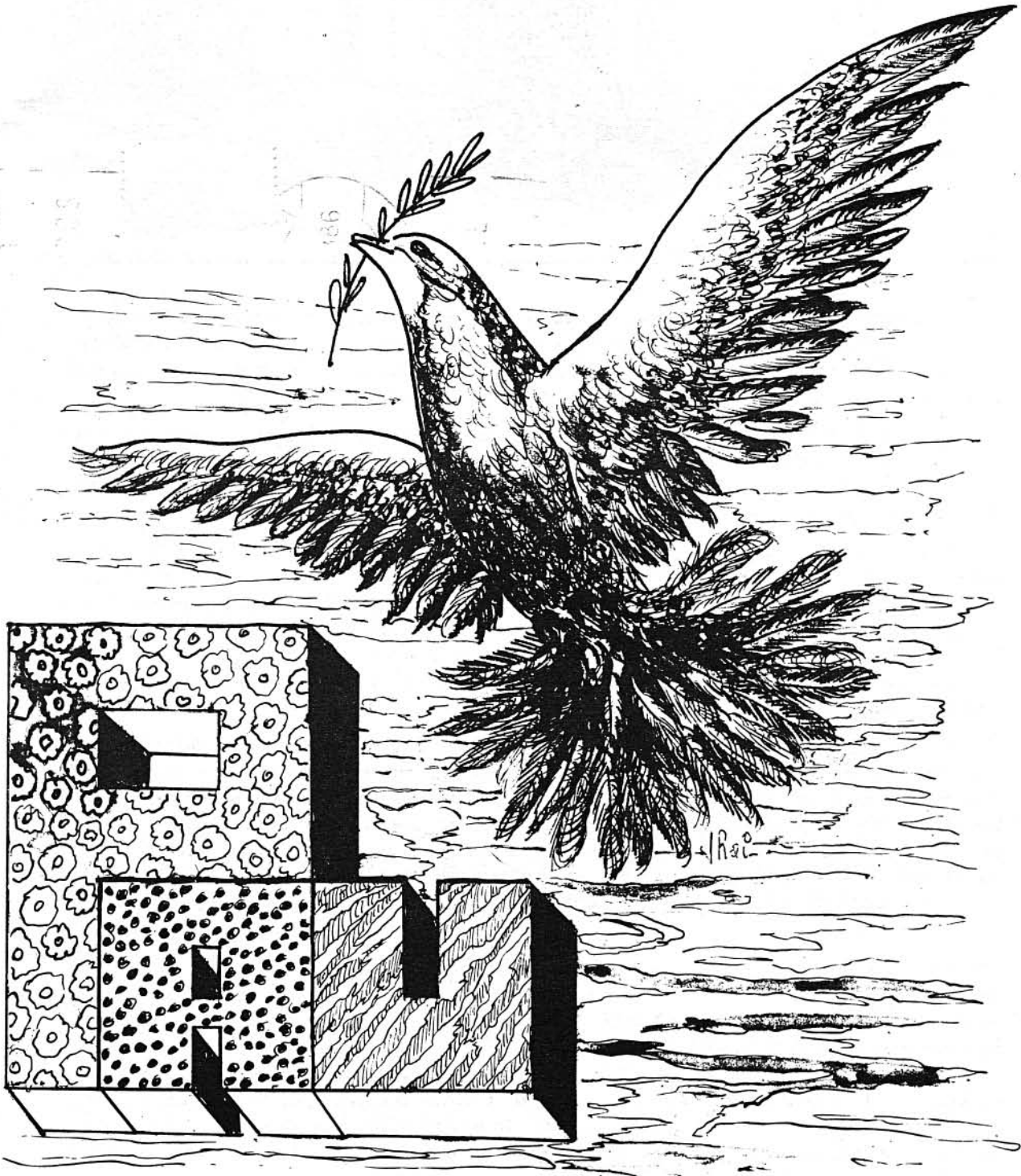
CAP

VERNELL

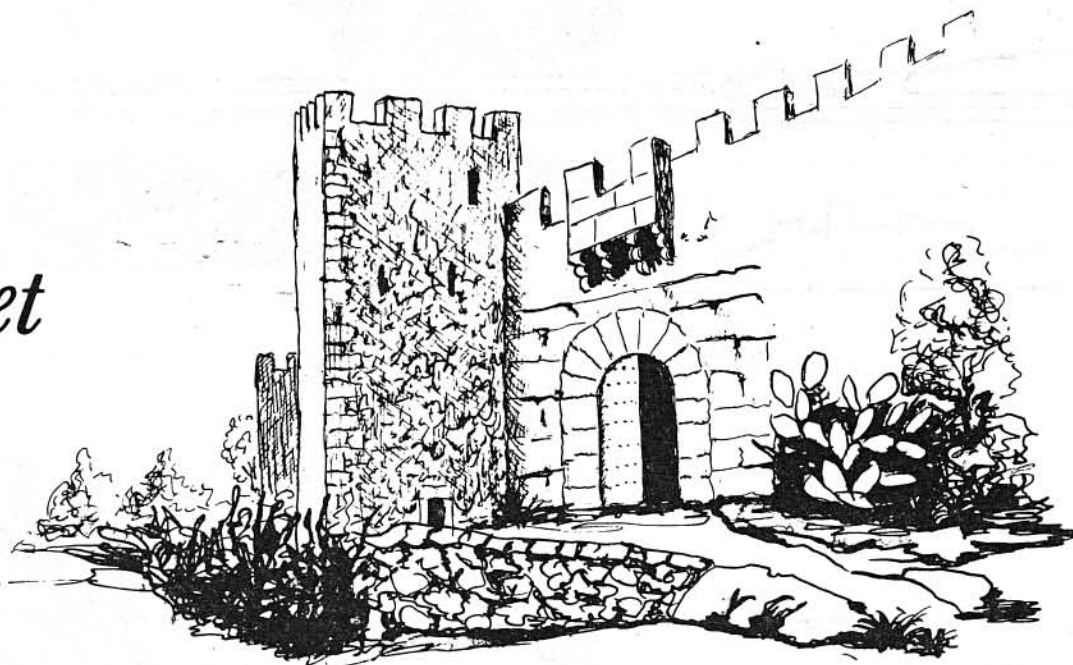
Nº 62

Capdepera-Cala Rajada

Febrer 1986

portalet

GUERRA I PAU

L'augment constant de despeses militars i l'especialització tècnica que comporta ja ha sobrepassat el llindar a partir del qual els canvis quantitius es converteixen en canvis qualitius. Aquest canvi rep el nom de militarització de la societat, amb conseqüències a l'àmbit econòmic, ecològic, polític i mental.

El traspàs de recursos de l'economia civil a la militar significa un endarreriment del benestar material degut a la disminució d'inversions productives i a un ajornament -una vegada més- de les polítiques de desenvolupament a les zones deprimides del món, ocupades per dues terceres parts de la població.

L'ús creixent de matèries primes escasses per la indústria de guerra significa tadar aquests materials en lloc d'aprofitar-les per a produir béns de pau. El petroli que anualment consumeixen els militars equival al total emprat en el Tercer Món, excepte Xina, per les indústries civils. El coneixement humà altament qualificat -enginyers, investigadors, tècnics- ocupat en perfeccionar la guerra representa una quarta part del total, i també una quarta part de les despeses en investigació i desenvolupament es destinen a millorar l'armament.

De cada vegada més, els militars acaparen grans extensions de terra que detreuen dels circuits civils, inutilitzant-la per a l'agricultura, la urbanització, transport, etc. L'exèrcit USA ha calculat que necessita una superfície de 235 km² (664 km² si es volen maximitzar els resultats) per a realitzar maniobres una divisió blindada. Sense anar tan enfora, basti recordar el contenciós de l'illa de Cabrera o el pols que en aquest moment mantenen pagesos salmantins amb el Ministeri de Defensa. Coneguent el fort procés de desertització que té lloc en el món i del que Espanya no n'és una excepció, el problema és greu.

Políticament, la militarització es reconeix al Tercer Món en la utilització de la modernització de les forces armades per a augmentar la repressió i calcigament dels drets humans. A l'Occident, la militarització suposa un control cada vegada més fort dels ciutadans per part de l'Estat, que si bé, formalment, és democràtic, cada vegada més s'independitza dels administrats. És l'anomenat complex industrial-militar. No debades la informatització i l'adequació jurídica del concepte d'intimitat personal són temes candents als estats industrialitzats. A escala mundial, la militarització condueix a que una reduïda elite tenguin en les seves mans la clau de la guerra i utilitzi aquesta probabilitat en defensa d'interessos propis.

La mentalitat militarista veu enemics, complots i traïdors per tot arreu, fins al punt d'arribar a situacions que qualificariem de ridícules i divertides si no fos per la crueltat de que van acompanyades. Qui no recorda les famosíssimes "conjuras judeo-masòniques" del General Franco?

Si aquest estat de la ment s'apodera de la població civil, la convivència pacífica i confiada s'enrareix i dificulta, i apareix el fanatisme amb tot el que comporta d'irracionalitat i incivisme.

Recursos més subtils dels estats militaristes són la manca i manipulació de la informació i l'apel·lació a impalpables interessos nacionals o d'estat que, pel que pareix, estan per damunt dels interessos, curolles, ideals, passions i raons de les persones de carn i os.

La militarització de la societat consisteix en crear un estat de la ment en que hi tenen cabuda la violència i la mort.

El mes que ve, referèndum OTAN.

HEM FET AQUEST NÚMERO:

Joan Nebot
Mari-Germa Melis
Joana Colom
Maria Vives
Pep Terrassa
Llucìa Sirer
Mª Antònia Nadal
Jaume Fuster
Coloma Mayol
Manuel López
Bàrbara Flaquer
Ani Muñoz
Antoni Riutort

BOLLETÍ DE L'OBRA CULTURAL BALEAR

Capdepera-Cala Rajada

FEBRER 1986

Carrer d'es Port, 43
Capdepera

Depòsit Legal: P.M. 497/80

Imprimeix:

APÓSTOL Y CIVILIZADOR, Petra.

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

PLAÇA DES SITJAR

PLUJA Els plujosos dies que estam tenguent aquest hivern estan posant de manifest els defectes de la infraestructura del nucli urbà de Capdepera. Si ja ens havíem referit al que passa en el Carrer Roses, ara hem d'afegir els problemes que s'originen en els carrers d'Es Port i Ciutat quan cau una mica més d'aigua de l'habitual. Pareix evident que algunes vies del poble estan ara pitjor que abans d'"arreglar-les", sobretot quan plou.

LLIBRES Són moltes les publicacions de caràcter oficial o institucional que anam rebent sovint a la redacció de "Cap Vermell". Aquesta vegada, però, ha estat a títol particular que se'ns ha enviat el llibre "A reveure vida meva". Qui ho ha fet ha estat el seu autor, Francesc Aguiló i Tarongí. Moltes gràcies.

REVISTA El centre escolar "S'Alzinar" publicà, el passat gener, un número més del seu periòdic escolar, que surt quan surt, però que surt. I que ha de seguir sortint perquè és aquest un magnífic exercici d'aprenentatge de la tasca informativa, i perquè és, també, un excel·lent planter de futurs col·laboradors de "Cap Vermell". Esperam.

PAU El passat 30 de gener, els centres escolars del poble celebraren, amb distints actes, el "Dia escolar de la no-violència i de la pau", feliç iniciativa que ve a compensar la insistència enutjosa amb que, des d'altres sectors, ens diuen que el que cal és preparar-se per a la guerra. A les nostres pàgines trobareu uns treballs realitzats per alguns alumnes dels dits centres escolars amb motiu de l'esmentada jornada.

PRESIDENT Com a conseqüència de la renovació d'una part de la Junta de l'A.P.A. del Col·legi "S'Auba", fou elegit president en Sebastià Adrover, un dels més veterans membres d'aquella associació. Cal preveure una línia continuadora de les activitats que fins ara han caracteritzat als pares de l'escola de Cala Rajada.

REUNIÓ El Patronat del Castell, amb un afany aperturista sense precedents, va convocar una reunió de dones, no se sap bé amb quins criteris. Eren les que fan conques cada any? Evidentment, no. Era el grup feminista local? Pensam que tampoc. Foren triades a l'atzar? Segurament sí. En tot cas, per què dones SOLAMENT? Els desig-nis del Patronat són inescrutables.

OBRES Tornant a les escoles. A "S'Auba" han començat a edificar les que seran dues noves aules per a pre-escolar, on el proper curs passaran els nins que ara van a l'antic Club S'Auba. Però, no pareix que tampoc sigui aquesta la solució definitiva. Hem tengut accés a l'estudi que el Servei Municipal d'Orientació Educativa ha preparat per presentar al MEC, i d'ell se desprèn que la problemàtica escolar local necessitarà, en un futur més o menys immediat, mesures més radicals. Una tercera escola? Probablement.

TALÚS S'està construint un mur de contenció en el talús de "S'Alzinar", entre la Plaça del Mercat i la de la Constitució. Pareix que amb aquestes obres, tot el recinte escolar quedarà definitivament assegurat pel que fa a possibles enderrocaments.

ESCORXADOR L'aigua bruta de l'escorxador que es "bevia" el Carrer Roses abans de que l'asfaltassin, ara sol quedar embassada entre l'edifici i la voreta de l'acera. El pròxim estiu pot ésser gustós l'espectacle. No s'hauria de connectar a la xerxa de clavegueram, aquesta sortida?

FRED Tots recordam encara la nevada del gener de l'any passat. Enguany, sense arribar a tant, hem tengut una autèntica ona de fred que ha durat la primera quinzena de febrer i que segueix quan tancam aquesta edició. Lo millor, les pluges insistents, de tot punt beneficioses.

LLIBRET L'ha editat l'Associació Hotelera i, com és lògic, és de caire turístic i referit al nostre terme municipal. El que a nosaltres ens interessa remarcar és que l'autor del text és el col·laborador de "Cap Vermell", Lluçà Sirer. Molt bé, "Rinyon".

RUES Que aquesta és una festa que ha arrelat en el nostre poble, resulta evident. De no saber ni que era una rua, ara en tenim quatre: dues organitzades pels respectius centres escolars i dues per a tothom a Capdepera i Cala Rajada. Ni fred ni pluja han pogut refredar l'ambient del carnaval i la participació ha estat més nombrosa que mai. Pensam que aquestes rues locals tenen el mèrit d'estar fetes a la mesura del poble, defugint temptacions d'oferir espectacle i convidant, en canvi, a la participació. Molt bé pels organitzadors.

SERVEI ... de préstec i donació de l'Ajuntament (?). La presentació d'aquest servei que no sabem en que consistirà haurà tengut lloc el dia 20 d'aquest mes en el magatzem municipal del Carrer Roses. I com que n'estam a les fosques, haurem d'espera al mes que ve per a informar-vos-en.

SARGENT L'ha contractat l'Ajuntament com a cap de la Policia Municipal. Desconeixem les condicions d'aquest contracte, encara que es parla d'un sou força elevat. Abans teníem un "celador", però les coses són cada dia més complicades en matèria d'ordre públic. El nou sargent nom Juan Terrón Mejías i esperam que la seva labor al front dels municipals sigui positiva.

...pas lo que
Cambiado
nuevos

Lya Reyes

Mundo a
a de S'ALT
a de la Paz

Querido mundo:
He pensado mandarte esta carta para que se-
as, mientras que no es habéis dado cuenta? El mundo no es un il.
de la guerra, sino, estimado mundo, se han hecho muchos inventos los
De esta manera se gastan mucho dinero los
Tus venas empiezan a gritar: "¡Basta, por
que no os habeis dado cuenta?". El mundo no es un il.
El mundo es bello, alegre y, sobre todo,
Queridísimo mundo, estas pocas líneas no
suficientes para explicarte un poco de todo. Mas
un anuncio hacia ti, es una carta de atrepen-
al fin y al cabo, es mía... es de todos.
Espero tu respuesta!

Deslinda Sala

a de la P
y la Paz

de la P
a y la Paz

per què ?

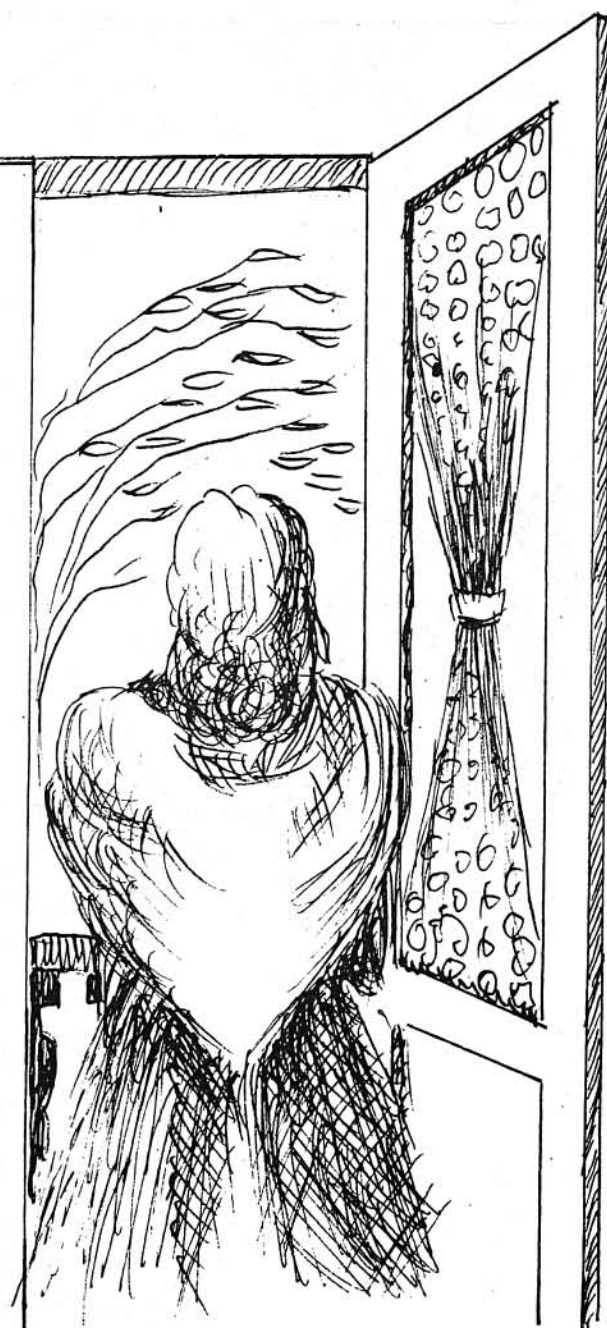
LA NIT DE SANT MARÇAL

Tota de blaus s'alçava là nit de Sant Marçal
a sobre les teulades, els marges, les figueres
i encara més amunt, als colomers
que s'enlairaven tristos amb fumerals i antenes.
No fou una nit quieta, això ho record molt bé,
no fou una nit dolça clapejada d'estrelles
o de càntics. Tan sols et puc parlar
del vent tan fred i focs que feia, d'aquell vent
que batia a glopades les branques vincladisses,
verdes, joves encara, dels tendres ametlers
plantats feia vint dies vora la carretera.
Oh, si sabessis ara
quin vendaval tan fort que va bufar! No sé com he de dir-t'ho.
Jo esperava d'empeus vora el balcó,
veient les fulles tendres estremir-se,
oblidades les llistes grisenques del mussol
ornejat amb plomells com els arbres de festa
i amb l'iris tot ambrat, tot de color de mel
del seu ull malrodó. I al meu finestral, recolzat
al finestral de sempre, amb una angúnia al pit
que ja no sé explicar, que no et puc explicar.
Al fons, el balanci bressolava ta absència;
bressolava el teu buit
amb subtil balandreig de les onades mortes,
com si fos una nau enduita per la mar.
El balanci et gronxava, adormint-te, adormint-se
sense saber l'oratge,
i la porta cruixia, guaitant el passadís
vigilat pels retrats tan antics i polsosos,
grinyolant, i era el cau que dormia
cada nit a les clastres, amb l'ull negre del pou.
Va esser una nit ben llarga. Crec que no ho sabràs mai.
Crec que no em sabràs mai tan aprop del balcó
amb la llar apagada i amb les parets de calç,
amb el bufador al fons, tot d'espines roentes
o amb els quatre llenyams que va deixar l'hivern.
I no era negra, no, que n'era blava,
tota de blaus i bruna, la nit de Sant Marçal.

MARGALIDA PONS

(Premi Salvador Espriu 1985
de Poesia Jove)

- PER QUÈ no tapen la siquia de la catrretera
de Ca'n Patilla, passat Ca'n Roncero?
- PER QUÈ n'hi ha que mengen coca per les
butxaques?
- PER QUÈ n'hi ha que xerren molt i no diuen
res?
- PER QUÈ segueix havent-hi tants de motius
per seguir preguntant "per què"?

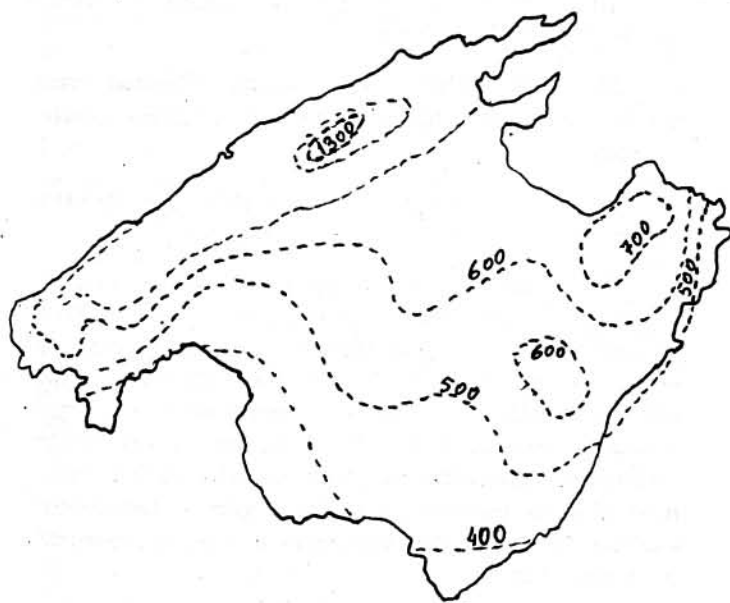
LA PROBLEMÀTICA DE L'AIGUA DINS EL MUNICIPI DE CAPDEPERA

IV CLIMATOLOGIA

PRECIPITACIONS

El clima balear és típicament mediterrani. Comprèn dos períodes plujosos, primaverals, bastant irregulars però generalment constants. Les pluges de la tardor són més abundants; les de primavera, en canvi, són més timentoses. Entre i entre hi ha un hivern de temperatures moderades i un estiu sec, calurós i bastant llarg.

Si ens fixam amb el mapa de precipitacions mitjanes anuals, observarem que aquestes són més escasses cap a la vorera de la mar i cap al sud; en canvi, augmenten a les zones muntanyoses i en la direcció nord. A la zona de Lluc, que és on més plou de l'illa, les precipitacions arriben als 1300 litres anuals per metre quadrat.

A la comarca de Llevant les precipitacions oscil·len entre els quasi 400 litres/m² en el far de Capdepera que és on menys plou i les considerables precipitacions que se produeixen a les muntanyes de Morell.

Segons les estacions meteorològiques d'Àrta i de Cala Rajada, les dades de precipitacions entre els anys 1978-83 són les següents:

	CALA RAJADA	ARTÀ
Any 1978	765'3 litres	707'8 litres
Any 1979	624'2 litres	852'5 litres
Any 1980	607'0 litres	632'8 litres
Any 1981	480'0 litres	476'5 litres
Any 1982	642'3 litres	691'6 litres
Any 1983	308'6 litres	316'8 litres
Mitja	571'2 litres	613 litres

Encara que la dada de precipitació mitja sigui respectable, el tipus de vegetació correspon a un clima més sec. Els motius hi ha que cercar-los en la irregularitat de les precipitacions i en la constitució geològica de les muntanyes i sòls, on predomina la pedra calissa la qual absorbeix ràpidament l'aigua de pluja.

Les particulars condicions climàtiques de les distintes zones de Llevant se reflexa en la distribució de la vida animal i vegetal. Per exemple, a la serra de Morell se localitza la planta anomenada *Ranunculus Weyleri*, molt típica del Puig Major.

A partir de les dades de precipitacions podem calcular, com a curiositat, la quantitat d'aigua de pluja que anualment cau dins el nostre municipi; pens que sobre els 55'76 Km² del terme de Capdepera se precipiten al voltant dels 32 milions de metres cúbics.

Per al consum tan sols és aprofitable, evidentment, una mínima part d'aquesta aigua. Segons dades i càlculs del Servei Hidràulic de les Balears, el 75% de l'aigua de pluja just banya els sòls i s'evapora. S'infiltra dins el subsol el 14% de l'aigua que en part es aprofitada ja que, mitjançant pous i perforacions l'aprofitam, encara que bona part s'esmuny cap a la mar. La resta, un 8%, corr cap a la mar en escorrentia superficial mitjançant els torrents i una part d'aquest volum d'aigua també és aprofitable per al consum humà. (Gorg Blau), per regar, etc.

Pep Terrassa

LA MALALTIA DE L'ALCOHOLISME

A tot el món està admès que l'alcoholisme és una malaltia i no simplement un vici. El tan debatut dilema de si l'alcohol és bo o dolent, ha restat completament aclarit i establert que ingerit amb moderació no pot ocasionar problemes, però que l'habitud exagerada pot convertir una persona en una autèntica desferra humana.

Una definició sobre l'alcohol, dictada pel màxim organisme sanitari mundial -l'Organització Mundial de la Salut-, diu: "L'alcohol és una droga d'acció intermèdia, per naturalesa i intensitat, entre les drogues que produeixen tosicomania i creen hàbit".

No s'ha demostrat que la malaltia de l'alcoholisme es transmeti genèticament, però en una llar on un dels cònjuges sigui alcohòlic, hi ha un elevat percentatge de contagi entre pares i fills, ja que està demostrat que la figura del pare -en el que és bo i en el que és dolent-, normalment, és imitada pels fills. No solament l'hàbit és el desencadenat de la malaltia de l'alcoholisme, ja que aquest generalment, de no estar condicionat per una alteració emocional, condueix a problemes físics, no per això sense interès, però menys destructius que els psíquics.

És important saber que l'alcohòlic no neix essent-ho, sinó que una sèrie de factors emocionals el converteixen en això. No és determinable a quina edat sorgeix el problema amb totes les seves conseqüències -tot i que l'índex més elevat de malalts alcohòlics en llur etapa crònica es dona entre els trenta i els quaranta anys-, després d'haver recorregut un procés destructiu molt dolorós. Malgrat això, cada dia són més els joves que arriben a aquesta punt. Són paraules d'un alcohòlic: "Es pateix moltíssim abans de conèixer la nostra veritat: que som malalts alcohòlics".

Des d'un temps ençà ha augmentat la consciència social vers el problema de l'alcoholisme -sens dubte el problema social més greu del nostre temps-, ja que no afecta només al malalt com a individu, sinó també tots els qui l'envolten. Les estadístiques oficials determinen que s'acosten als quatre milions de malalts alcohòlics a tot Espanya (mig milió són dones), això suposant que no hagi estat superat aquest nombre. Això equival a dir que més de deu milions d'espanyols, bé directament (els malalts) o indirectament (els familiars), viuen el problema de l'alcoholisme.

L'associació mundial d'Alcohòlics Anònims, disposa d'un interessant test per a determinar la presència de la malaltia de l'alcoholisme, el qual només pot ésser respost pel mateixos interessats:

1.- Has tractat alguna vegada de deixar de beure durant una setmana o més temps, sense haver pogut acomplir el termini?

2.- Et molesten els consells d'altres persones que han tractat de convèncer-te que deixis de beure?

3.- Has intentat alguna vegada de controlar-te canviant d'una beguda a una altra?

4.- Has begut alguna vegada a primera hora del matí, durant el darrer any?

5.- Tens enveja de les persones que poden beure sense que això els plantegi dificultats?

6.- Ha empitjorat progressivament el teu problema amb la beguda durant el darrer any?

7.- La teva manera de beure ha creat problemes a casa teva?

8.- A les festes familiars o socials, en les quals la beguda és limitada, tractes d'aconseguir-ne d'extra?

9.- Malgrat que sigui evident que no pots controlar-te, has continuat afirmant que pots deixar de beure "per tu mateix" quan vulguis fer-ho?

10.- Has faltat al treball durant el darrer any per causa de la beguda?

11.- Has tingut alguna vegada "lapses mentals" (oblit d'actes realitzats) a causa de la beguda?

12.- Has pensat alguna vegada que podries tenir més èxit a la vida si no beguessis?

Has respost "si" a quatre o més preguntes? Si és així, les probabilitats són de que ja tens un seriós problema d'alcoholisme, o que el tindràs en un futur molt pròxim. Per què asseguruen això els alcohòlics anònims? Senzillament, perquè l'experiència personal de cents de milers d'alcohòlics recuperats en llurs grups, els ha ensenyat algunes veritats bàsiques respecte als símptomes en la forma de beure que acaben arrossegant a la malaltia.

Per a qualsevol informació respecte d'aquest tema o per a conèixer la ubicació dels grups d'Alcohòlics Anònims, podeu dirigir-vos al Apartat de Correus 1.015, a 07080 Palma de Mallorca, o trucar al telèfon (971) 23-11-69, on sereu informats gratuïtament de tot el que comporta la malaltia de l'alcoholisme i la seva recuperació.

RAMON DRAPER I MIRALLES

(Escriptor especialitzat en temes de marginalitat social)

FRIEDRICH NIETZSCHE (II)

El pensament de Nietzsche es presta a diverses interpretacions. En aquest article exposaré una interpretació d'alguns aspectes fonamentals del pensament nietzscheà. Aquesta exposició és clarament insuficient però pot servir per entendre un poc més el pensament d'aquell geni desconcertant i provocatiu.

Nietzsche ens parla de la mort de Déu. També Jean Paul i Hegel, entre d'altres, ens parlen de la mort de Déu, però amb un sentit diferent. Per a Nietzsche, la mort de Déu vol dir que l'afirmació de Déu com existent desapareix de la consciència de l'home; que Déu ha mort vol dir que els homes no creuen en Ell. Segons Nietzsche, la mort de Déu és l'aconteixement més important dels temps moderns.

En el lloc del Déu destronat, Nietzsche hi posa el superhome. El superhome és un home, però un home superior. En quant que arriba el superhome és lo que dona sentit a l'home. El superhome és l'home de la immanència, no creu en Déu ni en cap tipus de transcendència. No està sotmès a cap llei sinó que és llei per ell mateix. El superhome no té compassió dels debils i és dur i exigent amb ell mateix. El superhome és un creador de valors i és capaç d'assumir l'etern retorn de lo mateix.

Un altre punt fonamental dins el pensament de Nietzsche és la voluntat de poder. La voluntat de poder no significa una voluntat de dominar, al manco segons el seu significat més genuí. En aquest cas, la voluntat de poder és força creadora, és voluntat creadora.

L'etern retorn de lo mateix és, segons el mateix Nietzsche, el seu pensament més profund. El significat de l'etern retorn de lo mateix constitueix un punt molt obscur que dona lloc a un problema d'interpretació.

Entendre que l'etern retorn de lo mateix vol dir que tot ha succeït infinites vegades i que tot se seguirà repetint, és una interpretació ingènua. Els textos de Nietzsche apunten més endins.

Que retorna lo que és digne de retornar és una interpretació selectiva. Els textos de Nietzsche no crec que autoritzin aquesta interpretació selectiva feta per Deleuze, per altra part

bón coneixedor de Nietzsche. Decloux afirma que l'etern retorn de lo mateix vol dir que la vida continuament està creant formes noves.

Com veis, Nietzsche és "l'anticristià", però molts de cristians han dialogat amb profit amb l'obra del pensador prussià. En el pròxim número jo mateix intentaré un diàleg amb l'obra de Nietzsche des de la perspectiva de la meua fe cristiana.

ANTONI RIUTORT

DURANT EL MES DE GENER...

Han nascut:

Paulino Faba Sancho,
de Luís Carlos i Mª Antònia.
Mª Angeles de la Rosa González,
de Venancio i Francisca.
Jorge Ruiz Ferrera,
de José i Mª Milagros.
Juan Antonio Zarallo Maya,
de Juan i Mª Visitación.

S'han casat:

Damià Riera Muñoz
amb Katherine M. Routon Hagedorn.
Lluís Lliteres Espinosa
amb Francisca Morey Nicolau.

Han mort:

Margalida Guiscafré Sancho
Maria Pastor Alzina
Bartomeu Pascual Colom
Bàrbara Matilde Alzina Sancho
Isabel Vaquer Moll

VOSALTRES HEU VENGUT PREPARANT UN INFORME, QUE PRÀCTICAMENT TENIU ACABAT, SOBRE LA FUTURA RESIDÈNCIA DE LA TERCERA EDAT. PER QUÈ L'HEU FET I EN QUÈ HA CONSISTIT EL VOSTRE TREBALL?

- Tot va sorgir en una reunió que va convocar l'Ajuntament, com a manifestació de la voluntat de desaparcar el tema de la residència. Hi fórem presents, a part del mateix Ajuntament, les dues associacions de la Tercera Edat, les dues parròquies i el Grup d'Acció Social. Com a conseqüència d'aquella reunió l'Ajuntament va creure que el nostre Grup estava en disposició d'elaborar un informe en base al funcionament de les residències existents a altres pobles de Mallorca. Suposam que es va pensar que la nostra seria una opinió més desapassionada que la dels propis interessats, la Tercera Edat.

INSISTIM, ¿EN QUÈ HA CONSISTIT AQUESTA TASCA?

- Fonamentalment en visitar altres residències. Hem estat a Felanitx, Pollença, Artà, Sancelles, Manacor, Porreres i Sa Pobla. Ara estam recopilant totes les dades obtingudes per tal de presentar-les a l'Ajuntament.

AQUESTES DADES A LES QUE VOS REFERIU ¿VOS HAN PERMÉS FORMAR UN CRITERI SOBRE LA POSSIBLE UBICACIÓ DE LA FUTURA RESIDÈNCIA?

- Aquesta és una pregunta difícil de contestar sense ferir susceptibilitats. Naturalment nosaltres no direm mai on s'ha de fer la residència, tota vegada que aquesta és una decisió que correspon a l'Ajuntament. Però ara menys que mai ens volem pronunciar ja que l'informe que hem elaborat encara no ha estat presentat al Consistori i no ens pareixeria ètic fer-ne ús públic en aquests moments.

DE TOTES MANERES, PAREIX QUE EXISTEIX UNA OPCIÓ BASTANT FERMA DE CONSTRUÏR-LA ENTRE CAPDEPERA I CALA RAJADA...

- Efectivament, pareix que aquesta opció existeix. Nosaltres tenim clar que, en aquest assumpte ni en cap altre, no podem esser

Si bé és cert que no és la primera vegada que el Grup d'Acció Social de les parròquies de Capdepera i Cala Rajada ve desenvolupant, també es veritat que no havíem mantingut una xerrada amb els seus membres a fi de donar a conèixer als nostres lectors l'opinió del grup vers els problemes més punyents damunt els que estan treballant. I molt temem que tampoc serà aquest un repàs exhaustiu a les activitats esmentades, tota vegada que un tema tan roent com el de la residència de la Tercera Edat ens ha ocupat pràcticament tota l'entrevista. Els assistents, que no tots els membres del grup, foren: MARGALIDA MOREY, CATALINA ROSSELLÓ, GABRIEL FLAQUER, M^a DEL CARME FUSTER, JOAN COLOM, ISABEL SUREDA, SEBASTIANA ADROVER, CONCEPCIÓ VACAS I ANTONI RIUTORT. I aquestes les seves paraules.

una font de conflicte sinó tot lo contrari. Desitjam que aquest tema tengui una solució per a totes les parts implicades, i en aquest sentit estam fent feina. No volem que aquesta contestació s'interpreti en el sentit d'eludir responsabilitats, però no volem imposar els nostres criteris personals ni de grup per damunt dels interessos generals.

¿COM FUNCIONES LES RESIDÈNCIES QUE HEU VISITAT, DE PORTES ENDINS?

- N'hi ha que tenen un Patronat, n'hi ha que són gestionades pel regidor municipal corresponent junt amb el director o directora, n'hi ha que tenen uns estatuts... Però, en definitiva, totes compten amb la comunitat de monges del poble com a principal suport per al bon funcionament dels centres respectius. I això és així perquè, per damunt de consideracions de tipus moral o religiós, les monges tenen una capacitat d'entrega i de treball que resulten imprescindibles per aquests tipus d'activitats. El conviure i cuidar gent major, necessitada sovint d'unes atencions molt especials, resulta quelcom que no es pot fer per doblers.

ELS RESIDENTS ¿QUIN RÈGIM DE VIDA DUEN? ¿COM ADMINISTREN TOTES LES HORES D'OCI QUE SE SUPOSA QUE TENEN?

- Normalment tenen un règim obert, poguent entrar i sortir a voluntat i sols existeixen

horaris per a les menjades i per tancar els vespres. Per altra part, algunes residències tenen un petit hort, a petició dels mateixos residents, però resulta que aquests hortets estan bastant descuidats tota vegada que la gent gran prefereix entreteniments més sedentaris. Els majors s'entretenen mirant la televisió, llegint, jugant a cartes, passejant o anant al cafè. Així que no pareix aconsellable establir tipus de distraccions que suposin una obligació o un esforç.

¿QUIN ÉS EL RÈGIM ECONÒMIC DE LES RESIDÈNCIES QUE HEU VISITAT?

- La majoria de residències són d'administració municipal i resulten deficitàries. I resulten deficitàries no per ser d'administració municipal sinó perquè no pot esser d'altra manera. Els residents paguen un percentatge de les seves pensions de jubilació, els que cobren, però sempre resulta insuficient per a cobrir les despeses del manteniment d'una instal·lació d'aquest tipus.

DEL QUE HEU DIT FINS ARA PODRIA DEDUIR-SE QUE NO TENIU ALTRA PREOCCUPACIÓ QUE LA RESIDÈNCIA DE LA TERCERA EDAT, QUAN REALMENT AQUEST ÉS UN TEMA MÉS DELS MOLTS QUE MANEJAU ¿PER QUÈ NO ENS EN PARLAU UN POC?

- Els problemes són molts i greus, derivats molts d'ells de problemes econòmics i altres de manca d'integració de persones o col·lectius concrets. Són problemes de manca de

treball, de manca de vivenda, o inclús de lo més elemental per a la subsistència. Hi ha cassos vertaderament dramàtics i els nostres recursos són pocs i moltes vegades no passen d'un acompanyament o d'un gest de bona voluntat. Feim lo que podem.

Ens preocupa profundament un sector de la joventud que, per manca de perspectives laborals i davant un futur incert, pareix que s'està marginant de la vida comunitària.

El gran desafiament no és donar menjar al qui té fam i beure al qui té set. Això, en el fons, és lo més senzill. El gran desafiament consisteix en superar una evident degradació social que ja comença per la infància. Hi ha molts de nins que, degut a problemes familiars, estan tenguen problemes a l'escola, molt sèrios, i això fa preveure una multiplicació d'aquests problemes s'aniran multiplicant a mesura que aquests al.lots s'aniran fent homes. Això, com hem dit, té arrels econòmiques però també de manca de solidaritat i comprensió.

¿QUIN TIPUS D'AJUDA REBEU PER DUR A TERME LA VOSTRA LABOR? ¿ESTAU COORDINATS AMB ALTRES GRUPS SEMBLANTS?

- A partir d'enguany comptarem, per primera vegada, amb una ajuda econòmica de l'Ajuntament. Fins ara, a pesar de no tenir una ajuda fixa, sí que sempre hem trobat acollida quan hi ha hagut un problema greu. També la gent del poble ha col·laborat quan se li ha demanat ajuda, tant amb suport econòmic com amb recolzament moral.

Pel que fa a la coordinació amb altres grups, nosaltres estam integrats en la Delegació Diocesana d'Acció Social i ens reunim cada mes amb representants de tot Mallorca. Per últim, voldríem dir que la tasca que ens hem marcat sabem que és feixuga i llarga, però, sobretot, oberta a tothom que hi vulgui col·laborar. Totes les presències seran benvingudes.

SÍ, ÉS LLARGA I FEIXUGA LA TASCA. TANT, QUE SOLS UNA PRESA DE CONSCIÈNCIA COL·LECTIVA POT AJUDAR A ALLEUGERAR ELS MOLTS PROBLEMES AMB QUE EL GRUP D'ACCIÓ SOCIAL ES TROBA A DIARI. ESPEREM QUE AIXÍ SIGUI.

EL CINEMA A L'ESCOLA

Dins l'intent d'aproximació que vol tenir -o hauria de tenir- l'escola a la societat, intervé el cinema. Ja diuen que "val més una imatge que mil paraules". Ara bé, això no s'ha d'entendre literalment, ja que suposaria una admissió de totes les imatges que ens ofereixen. Com en tot, hem de sobre seleccionar aquelles que tenen interès. Hauríem de fugir del cinema còmode, és a dir, aquell que ho dona tot fet; hauríem d'anar a cercar la profundització.

Aquesta tasca no es pot començar des de dalt, s'ha de fer des de les escoles. Quan l'individu està dins l'època de l'aprenentatge és el moment de fomentar el seu interès pel cinema. Ara bé, molt poc podran fer els educadors si just davant les escoles -S'Auba i S'Alzinar- els "promotors" del cinema del poble anuncien pel·lícules d'índole violenta o eròtica. Tots podem veure els cartells que contínuament anuncien pel·lícules amb títols similars a "Viva la violencia" o "Las noches calientes". Tot això acompanyat d'imatges provocadores de tals accions anomenades.

Totes aquestes afirmacions no suposen un rebuig d'aquest tipus de cinema, sinó que crec que hi ha llocs més indicats per a exposar aquestes cartelleres. I si és cert que els nins són els qui més van al cinema, és important que els donem unes pel·lícules més adequades a la seva edat i no els deixem entrar quan es projecten pel·lícules violentes o eròtiques.

Entre aquestes possibilitats hi ha pel·lícules de distinta classificació i de totes elles podem treure bon profit. Generalment, classificaria el cinema que no permet una actitud activa i el que sí ho permet; aquest és aquell que facilita la recapacitació i la profundització. El cinema actiu engloba la forma intel·lectual i poc comercial i, per altra part, el contingut educatiu i formatiu. L'únic desavantatge és que, d'entrada i sense una preparació des de que són infants, representa una forma de cinema que difícilment pot lluitar amb el comercial i passiu.

L'escola ha d'aprofitar les possibilitats beneficioses. Això li permetrà millorar l'ensenyament quotidià. Són molts els escriptors, com Kirschensteiner, que afirmen: "...hi ha que aprendre constantment mitjançant la realitat que ens envolta". Per això és necessari trobar fórmules que permetin aquest tipus d'ensenyament. B.J. Skinner diu que: "A l'estudiant se li han d'ensenyar les coses del món en que vivim, per la qual cosa

s'ha de posar en contacte amb aquest món". I quina millor manera d'arribar a llocs llunyans que la del cinema?

En l'actualitat, el material didàctic de que disposen les escoles és poc, per això és important la col·laboració de tots per dur a terme una aplicació real del cinema dins l'escola. L'Ajuntament hauria de destinar un pressupost bastant ampli per a les escoles que possibilités l'aplicació d'aquests projectes educatius.

Però per lograr uns resultats positius - a llarg termini- no basta amb això, sinó que és fonamental la introducció correcta del nin dins aquest món. Un primer pas hauria d'esser el contacte amb els còmics, ja que això suposa una forma de cinema. El còmic permet entendre el funcionament de les preses d'imatges i les formes de diàleg. La manera millor de que el nin ho conegui és que ell mateix ho realitzi. A partir d'aquí l'infant podrà apreciar millor la qualitat de les imatges que observarà i valorarà molt millor el que elles representen, poguent analitzar-les. A partir d'aquest moment, l'al·lot estarà introduït per a apreciar i estimar el cinema. Aquesta estimació es podrà transformar en afició que per a potenciar és imprescindible fomentar. Una altra manera d'aprofitar l'interès pel cinema és la realització d'activitats complementàries com seminaris, treballs, aplicacions de tema, xerrades, etc. En canvi, el que mai hauríem de fer és permetre que el nin sigui un simple receptor passiu de totes aquelles imatges que veu, hem de formular una reflexió activa damunt la pel·lícula. Aquesta idea no serà possi-

ble si els hi passam pel·lícules -intel·lectuals, sí- però d'un nivell massa elevat. Cada edat té un nivell i a cada nivell hi ha que adaptar la pel·lícula més adequada. Crec que els alumnes d'E.G.B. no poden comprendre el vertader significat de pel·lícules com "Gandi", ja que els seus coneixements són més elementals i encara estan rebent una introducció a la geografia de països i a la història mundial l'han d'estudiar superficialment, d'acord amb els objectius ministerials.

Actualment, aquesta tasca s'està començant a introduir a l'escola de S'Alzinar, amb pel·lícules educatives i, fora d'horari escolar, pel·lícules de qualitat. Esperem que aquesta iniciativa continuï i que perfeccioni els seus sistemes.

llapis
tinta
tinter

Què fa el Consell Insular en Turisme, Indústria i Comerç

El pilar més important de la nostra economia, rep suport del Consell Insular de Mallorca a través d'estudis i enquestes d'aquest mercat.

El Consell Insular de Mallorca ajuda en general totes les activitats promocionals tant a nivell nacional com "Un hivern a Mallorca", com a nivell internacional —"Congresos anuals d'Agents de Viatges de diverses nacionalitats" "Congrés Mundial de la Tercera Edat (FIAPA)"—.

Edita guies, mapes, cartells i altres publicacions destinades a facilitar el coneixement de l'illa.

També mereix destacar-se la campanya de neteja de platges i altres llocs d'interès turístic.

Manté oberta una oficina d'informació turística a Alemanya i hi ha previsions d'obrir-ne una altra al Regne Unit.

Col·labora també amb les oficines de turisme que hi ha en els municipis turístics.

Anualment distribueix el cànon d'energia entre els ajuntaments afectats per la producció i la transformació energètica.

Promou la celebració de conferències, fires i cursos que activin la indústria i el comerç.

Subvenciona i impulsa l'ús d'energies alternatives.

*Consell Insular
de Mallorca*

c/. Palau Reial, 1

El poder, per definició, és un recurs escàs i si és compartit deixa d'esser poder. El poder únicament pot estar en mans d'uns pocs i s'han d'establir mecanismes per decidir quins seran els poderosos. En els estats democràtics el sistema per assignar el poder polític és el mercat, on l'interacció d'electors i empreses polítiques oferents de serveis públics determina qui ostentarà el poder.

Els votants són els majors d'edat inscrits en el cens electoral; cadascun d'ells té dret a depositar un sol vot a favor de qualsevulla dels partits en litigi.

La conducta dels votants és racional i estudia els avantatges i inconvenients d'acudir a les urnes i de votar a un o altre partit. Els electors donen el vot a l'empresa que millor reflexa les seves preferències polítiques i interessos econòmics.

La influència d'un vot depèn del cens electoral. Per exemple, el cens espanyol a les eleccions generals de 1982 era de 26.517.393 persones; el pes d'una papereta és $1 / 26.517.393 = 0'0000000307...$ El cens local a les darreres eleccions de maig de 1983 era de 4.131 persones; el pes d'un vot $1 / 4.131 = 0'000242...$

També depèn de l'incertesa del resultat. Com més incert és, més importància té un vot. Per exemple, a les darreres eleccions municipals, AP obtingué 528 vots i dos regidors; si hagués obtingut 529 vots hauria conseguit tres regidors. En aquest cas, la utilitat marginal d'un vot és igual al valor d'un regidor.

El sistema electoral influeix en el repartiment de poder. Acudint una altra vegada a les eleccions locals, si el sistema fos de proporcionalitat estricta, en comptes d'aplicar la regla d'Hont, UM tendria tres regidors i AP altres tres.

Acudir al mercat polític -en terminologia clàssica, col·legi electoral- té un cost en temps i diners, bàsicament el d'informar-se sobre l'empresa que li és més convenient votar. L'interès per participar augmentarà a mesura que la influència d'una papereta sigui més gran.

Quan les ofertes dels partits són conseqüents, i donat que els béns i serveis públics són indivisibles, els electors tenen poques motivacions per a informar-se i acudir a les urnes. Tanmateix, el risc que corren és mínim i és més rendable deixar les decisions en mans d'altri i no incurrir en costos.

Els beneficis de participar són "a posteriori" i en el cas de que el partit votat guanyi. El

benefici és l'augment de satisfacció de les necessitats de l'elector cobertes pel partit votat i triomfador. I l'indescriptible estat d'ànim que provoca estar amb els guanyadors.

L'objectiu de les empreses oferents de serveis públics és maximitzar el número de vots, únic requisit en una política de mercat per aconseguir poder. Aquesta hipòtesi sobre la conducta dels polítics és important i és contrària a la de les teories clàssiques sobre la democràcia, les quals suposen que els polítics, donat un programa electoral, intenten convèncer als electors; aquí deim que els polítics redactaran el programa d'acord amb els gusts demandants. L'estratègia empresarial correcta és situar-se en la zona de màxima demanda.

El mercat polític es caracteritza per un gran nombre de demandants i unes poques empreses polítiques pel costat de l'oferta. Aquesta situació és molt corrent a les societats industrials. Per exemple, a Espanya, les vendes de les cinc primeres empreses del sector miner són, aproximadament, el 81% del total; les del metallúrgic no ferri, el 72%; les de vehicles i material de transport, el 70% del total; les del petroli i derivats venen el 92%; les cinc primeres del sector paper i editorial venen el 52% del total; i les dues principals del sector polític, PSOE i AP, obtenen el 59'09% dels vots censats i el 75'31% dels vots vàlids emesos.

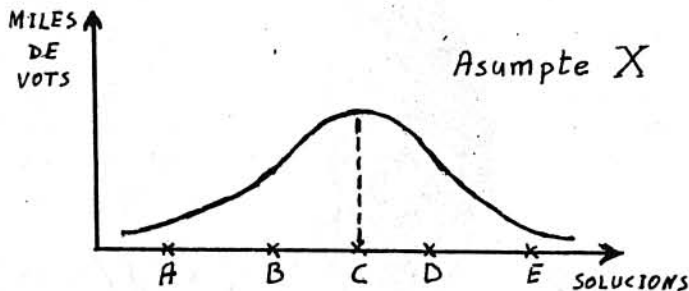
Aquest tipus d'indústria amb reduït número d'empreses que competeixen s'anomena oligopoli i es caracteritza en que l'estratègia de cadascuna d'elles inclou les possibles reaccions dels rivals enfrontats a canvis d'objectius d'una de les empreses. Per tant, resulta difícil preveure el resultat final a que condueix la competència en un mercat oligopòlic.

Si observem els mercats polítics actuals comprovarem que hi ha, generalment, dues empreses líders i un grapat de petites empreses que cobreixen les demandes marginals. A EEUU tenim dos grans partits, el Republicà i el Demòcrata; al Regne Unit, el Conservador i el Laborista, i un petit partit Lliberal; a Alemanya F., el Demòcrata-cristià i el Social-demòcrata, i uns petits partits Verd i Lliberal; etc. A l'Estat espanyol els líders són PSOE i AP, seguits de petits partits com el PCE i els nacionalistes, etc.

Formalment, hi ha llibertat d'entrada al mercat, és a dir, tot grup de persones que acatin la Constitució pertinent pot donar-se d'alta de llicència fiscal a l'epígraf d'Associacions Polítiques. A la pràctica, si es pretén fer una empresa amb probabilitats d'èxit ja es necessiten

un caramull de doblers, i els únics que ho poden finançar són els poders econòmics.

Per veure com dissenyen l'estratègia els partits polítics hem d'estudiar funcions de densitat de distribució de vot.

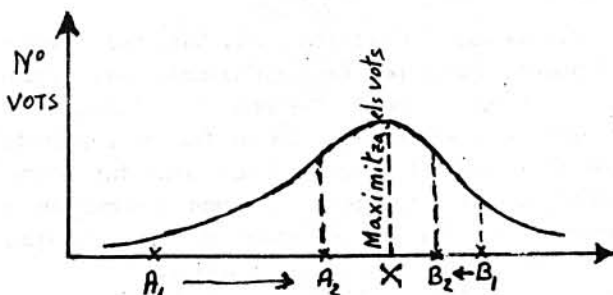

El producte que ofereixen els polítics són paquets d'objectius i mesures polítiques; a canvi, demanen vots per al seu partit. Per tant, és de primera importància saber que demanen els electors. D'aquí l'interès dels estudis i sondatges entre la població per a conèixer les seves apetències.

La gràfica vol ésser una simplificació de la distribució del vot respecte a l'objectiu "X" que permet A, B, C, D, E solucions. Pel que duim explicat és clar que els partits elegiran la solució C que permet maximitzar el número de vots favorables.

Si repetim aquest procés per a distints assumptes, superposam les funcions de distribució i treim la mitjana, obtindrem el programa electoral que permet l'èxit a les eleccions. Ara bé, els resultats estadístics poden fallar i la interpretació sempre té un component subjectiu, la qual cosa, a la pràctica, impossibilita el programa perfecte i que hi hagi dos programes iguals.

Suposem coneguda la funció de distribució del vot i vegem l'estratègia empresarial dels partits líders.

La situació inicial dels partits A i B és A1 i B1. El segon pas és suposar que qualsevol dels dos es desplaça cap a l'espai on el número de vots és més alt, per exemple el partit B es mou cap a B2. La reacció de A serà desplaçar-se a A2, provocant ulteriors desplaçaments de B, i així fins que estiguin a l'entorn del punt "X".

En "X" les diferències en el programa electoral d'ambdós partits són mínimes; aquest fet és perfectament contrastable en la realitat. Aleshores, la competència per captar vots adopta la forma de favors especials i clienteles polítiques. Per exemple, a EEUU el Partit Demòcrata inclou reivindicacions de les minories negres i hispànica a canvi del seu vot; la dreta francesa insisteix en els drets dels agricultors; el PSOE diu afavorir als treballadors; AP inclou propostes agradables als empresaris; etc. Un cas esperpèntic fou, fa uns anys, l'estira i amolla entre UCD i PSOE per dur-se'n el diputat gitano J. de D.R. H.

Podem incloure els partits minoritaris que cobreixen àrees de vot deixades de banda pels líders al desplaçar-se cap a l'elector mitjà. A vegades, una petita empresa intenta ocupar l'escàs espai existent entre les grans formacions polítiques, com és ara el cas del CDS i PR a Espanya. Si ho aconsegueixen, amb pocs vots poden convertir-se en àrbitres de la situació i obtenir una taxa de rendabilitat altíssima.

Una disgressió sobre l'assumpte de la sobirania nacional

Les teories clàssiques de la democràcia parteixen, inclouen o donen per suposada la sobirania popular. En canvi, la teoria econòmica de la política no necessita dels supòsits de la sobirania nacional que esdevé un cas particular d'una teoria més general. Aquest és un avantatge evident sobre les teories clàssiques ja que, al observar la realitat, moltes vegades la tan anomenada sobirania no apareix per enlloc. En el cas especial en que els partits siguin vots-acceptants (que no influeixin sobre els electors i que aquests tinguin informació perfecta) se donarà la sobirania popular. Coito ergo sum. llucià sirer i fuster. (1)

(1) Fundador del Partit Polític la Industrial del Moble, co-fundador del P.P.P. (tendència conejo) i animador, juntament amb Antoni Cardona, del PIC.

És fantàstic això del Carnaval. Per una vegada en l'any -potser l'única- la gent té l'oportunitat de mostrar-se tal com és. En això hi coincideixen els sociòlegs i altres especialistes en la conducta humana. Amb motius dels "darrers dies", el personal no es posa una careta sinó que es treu la que duu posada permanentment. És la festa de la desinhibició, de la sinceritat i de la llibertat. Són els moments màgics i únics en que hom pot mostrar l'altra cara de la personalitat, l'altre "jo".

Aquest "Cap Roig", per exemple, es va disfressar de màgic. I per què de màgic? Doncs no tant perquè en el fons jo ho sigui, sinó perquè en realitat m'agradaria ser-ho. Aquest és un altres dels aspectes a considerar. La frustració. I és que, mitjançant el carnaval, també intentam ser allò que no som però que voldríem ser. És a dir, intentam superar les propies frustracions.

Després, quan la "Jaia Corema" fa acte de presència, ens n'adonam de que fa falta posar-se la careta de cada dia per poder sobreviure. Passat el trui veim que, en el fons, és impossible anar pel món mostrant impudicament el propi rostre, el vertader semblant. No ens ho consentirien. La societat, nosaltres mateixos, tenim mecanismes de defensa suficients per a defensar el món que anam edificant dia a dia sobre la hipocresia, la falsedat, la mentida, els convencionalismes.

Insistesc. Em vaig disfressar de màgic. Per uns moments me vaig voler convèncer de que era capaç d'obrar prodigis. I fins i tot, m'ho vaig arribar a creure. Anava jo amb la vareta màgica quan, sobtadament, plaf! en Toni Bonet disfressat i participant en la festa! En aquells instants me vaig dir que allò no era un prodigi sinó un miracle. Després, els fets em tornaren a la realitat. La vareta no obrà més fantasies. No va esser possible el procés de desmomificació d'altres "consecals". El d'en Bonet, nascut a Eivissa però persona local, havia estat un gest a títol individual, que cal agrair però que no es corresponia amb la realitat del Consistori. I és que els "consecals" no es treuen la careta ni pels "darrers dies". Són persones serioses i responsables, ells.

Un altre motiu de desencís i que em va fer dubtar dels meus poders va esser l'endemà del Director de la Residència, nascut no sé on però, evidentment, persona no local. Tots els conjuraments, rogatives i encanteris que vaig fer resultaren inútils. La Residència va romandre tancada als participants a la Rua de Cala Rajada, i així havia d'esser tant si plovia com si feia neu. Aquí no podem parlar de mòries sinó de fòssils. O del ròssec d'una malaltia que va durar quaranta

anys i que no acabam de curar.

Son un màgic frustrat, jo, però l'any que ve ho tornaré intentar. Per damunt de fracassos i decepcions, lo d'en Bonet m'ha donat coratge.

Mentrestant, i vista la limitació dels meus prodigis, intent tornar a la dura realitat de cada dia, amb el referèndum de l'OTAN a un tir de pedra, amb una nova ofensa urbanística que prospera amb passes de gegant a Sa Regana Blava, amb un fred que pela, amb la susceptibilitat a flor de pell, amb el Patronat que vol dir d'una vegada lo que no ha dit amb tota la vida i que ens deixa més embullats que mai, amb un Ajuntament que no és blanc ni negre sinó gris, amb enquestes d'opinió diàries que a mi no em demanen res mai, amb el cafè que puja i la gasolina que no baixa, amb l'IVA com a justificant de moltes coses injustificables, amb "Falcon Crest", "Dinastia" i "Los ricos también lloran"...

Sí, és dura la realitat. Ai, Carnaval, Carnaval! Torna. Torna per tal que poguem, una vegada més, desfressar-nos i fer-nos la il·lusió de que els nostres somnis poden fer-se realitat. Torna Carnaval. Al manco per uns dies intentarem superar les frustracions que ens acompanyen i jugarem a ser lo que en realitat som o lo que, en el fons, volem ser. Torna Carnaval.

A SA PADRINA MAGDALENA ORPI "XERUBINA"

Aquest mes de febrer, madò Magdalena Orpi "Xerubina" ha complit cent-vuit anys. Aquesta xifr per ningú igualada a Mallorca és i no és per a nosaltres motiu d'alegria i orgull, ja que si, per una part, ella ostenta tot un rècord amb anys, per l'altre no és lo que era aquests anys passats i molt menys lo que era quan va fer els cent. Llavors encara passava gust de viure i lluitar, ara simplement viu, camina un poc. Fa dies encara va fer llata i té moments que encerta un poc i altres gens.

Madò Magdalena, per tenir el do natural de llarga vida, passarà a la història de Capdepera i potser també a la de Mallorca. Personalment crec que per aquest motiu seria grat i oportú, o bé a Capdepera que és on va néixer i viure molts d'anys, o bé a Cala Rajada que és on viu ara, dedicar-li el nom d'un carrer. Seria una manera de recordar-la nosaltres i els que ens sobrevenguin.

A aquesta illa d'eterna primavera,
el racó més hermós que el sol ha vist,
hi viu una dona vella.
Ja era vella quan jo era un nin petit.

Ella sap bé els sementers,
ella coneix vells camins,
ella ha vist créixer i morir
quasi tots els nostres padrins.

De vuit anys n'ha passat la centúria,
són molts d'anys de lluitar i fer camí.
De la vida mundana està allunyada,
ella viu un present que és d'ahir.

oooooooo

Tenc molts d'anys, són massa nits
d'anar i tornar a la cambra.
M'han deixat filles i amics
que mon cor tant estimava.

Som com la vella barqueta
que s'emporta els mariners,
l'ona se'n duu els mariners
i sola queda la barqueta.

El meu món ja no és aquest
però no brandeix l'espasa
l'àngel que quan tornam vells
un dia ens muda de casa.

oooooooo

La llata que vos llatareu
a Mallorca envoltaria,
de les ametles que collíreu
un vaixell s'enfonsaria.

Admirable sou,

oh dona forta de la llunyania!
Aquí la vida no importa
on la mort, tal volta,
millor vida us donaria.

Per vos l'homenatge com a centenària
que va néixer i créixer a terra gabellina,
que un dia cantàreu damunt s'era,
avui aquest poble vos té per padrina.

oooooooo

MIQUEL LLITERES "CATOI"

L L O C S D E V E N D A :

- Els dos estancs de Capdepera.
- Llibreria L'Orient.
- Llibreria Cala Rajada.
- Llibreria L'Alborada.
- Llibreria Es Mollet.

ASSOCIACIÓ PREMSA FORANA
DE MALLORCA

cultura popular

GOVERN BALEAR

Conselleria d'Educació i Cultura

SOBRE ELS NOMS

D'ALGUNS NÚVOLS DE SANTANYÍ

Un dels aspectes de la nostra cultura popular que no ha merescut gaire atenció per part dels investigadors moderns és el dels noms dels núvols. Sense caure en l'error, es pot afirmar que la memòria col·lectiva dels mallorquins no conserva sinó sols una part ínfima dels amplis coneixements meteorològics que fa unes poques dècades encara posseïa, com a resultat d'experiències acumulades segle rera segle i trasmeses de generació en generació. Avui per avui, poquíssima gent deu estar capacitada per a identificar els niguls dels quals parlaré. Hem perdut l'hàbit d'observar el cel i d'atalaiar l'horitzó. La predicció del temps ens és servida dins la sala d'estar, a través de les cadenes de televisió. Sense el màgic aparell ens trobam deseparats.

Antany, les fórmules de pronosticació del temps eren fixades dins la memòria amb el joc del llenguatge, mitjançant la rima. Així es deia de l'Arc de Sant Martí: "si surt el matí, pots fer el teu camí; si surt el capvespre, demà faràs festa". O també: "bona gelada, bona diada". Els niguls eren observats amb molt d'esment. Si apareixien encreuats pronosticaven la pluja. El dictat diu que "boira que pastura, aigua segura", i "el cel tavellat, dins quatre dies la terra ha banyat". Qui volia defugir el marge d'error assegurava: "el cel tavellat, en es tres dies és eixut o banyat".

Els núvols que coronaven els cims d'algunes muntanyes concretes eren símbols inequívocs de la pluja imminent:

Sant Salvador duu es capell
i Es Castell duu sa gorra,
qui té cames ja pot córrer
o se banyarà sa pell.

Un dels nuvolats, amb nom propi, més coneguts de Santanyí és l'anomenat en Jordà. És de color honest, grisenc, i fosc. Apareix sobre Cabrera. De vegades allargassat sobre l'illa, ample d'abat, en forma de mata. De vegades es congria apilotat i alt i amb aglomeracions secundàries. El mariner que el veu s'afanya per entrar a port. L'aigua cau a trempons:

En Jordà damunt Cabrera
ha sortit molt furiós
trons i llamps de dos en dos
i aigo que desespera.

Jo visc amb una quimera
que avui o demà plourà
perquè he afinat en Jordà
cama aquí i cama allà
eixancat damunt Cabrera.

També són molt populars els Al.lots de Calonge (o els Al.lots Calongins, més rarament). Deven correspondre als que a molts de llocs en diuen els Fadrins de Santanyí. Aquí els veim a la part de tramuntana o gregal. Són apilotats, blancs i negrosos alhora. Dels Al.lots de Calonge es diu que "seguit, seguit pixotegen".

També molt famosos, però menys conegut, és en Paratjal, que surt pel costat de mestral. Si en Paratjal i en Jordà es topen, pot esser ferest. Regalen molta aigua i quasi sempre vent.

També s'anomena en Botilla, però s'ha oblidat la seva carta d'identitat. Potser era anomenat així per l'aigua que portava. Una cosa semblant podríem dir d' en Gerreta, que apareixia per la part de migjorn. El seu nom ens fa pensar en la seva forma, o potser també en l'aigua que llançava.

La Vinya de Sant Martí és altre nuvolat plover. Es diu que en vint-i-quatre hores té el raïm madur, és a dir, plou.

També hom parla de la Ciutat de Troia, una boira plovera que sortia per la tramuntana:

Sa tramuntana carrega,
deu 'ver d'anar a qualque lloc,
posam-mos abaix de foc
que es llebeig ja torna negre.

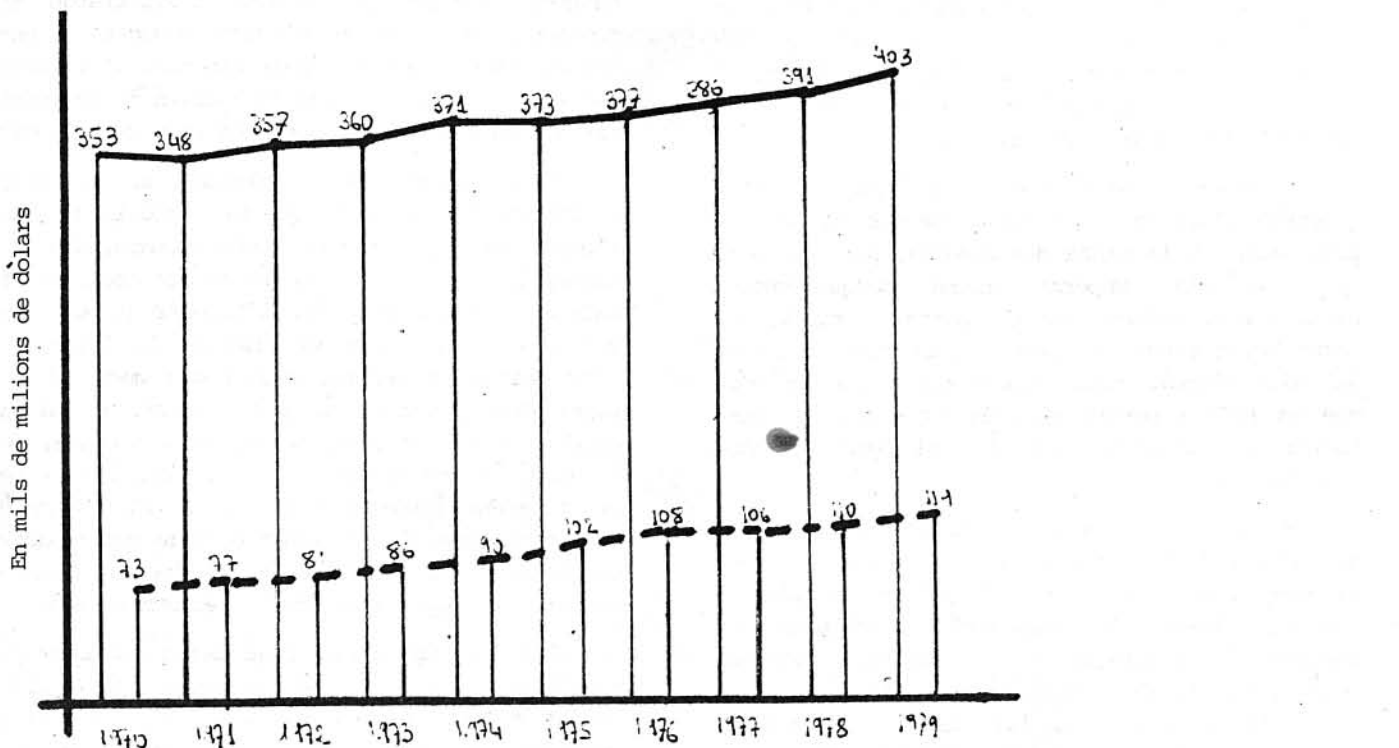
Tot això no són més que escopolons d'un ric patrimoni onomàstic que estam a punt de perdre del tot. Faig una crida als qui sentin interès i curiositat pel tema, animant-los a recollir tot el que puguin. Potser es podria realitzar un corpus balearic de noms de núvols. El tema promet esser força apassionat.

Cosme Aguiló

"SAL I XEIXA"

Santanyí, gener del 1986

AQUEST GRÀFI MOSTRA L'EVOLUCIÓ DE LES DESPESES MILITARS EN EL PERÍODE 1970-79, DIFERENCIANT ENTRE PAÏSSOS INDUSTRIALITZATS I PAÏSSOS EN VIES DE DESENVOLUPAMENT, SEGONS LA A.C.D.A.

LA COMPARACIÓ ENTRE LES DESPESES DE DEFENSA DE L'OTAN I EL PACTE DE VARSÒVIA ES PODEN VEURE A LA TAULA SEGÜENT:

ANY	OTAN	PACTE DE VARSÒVIA
1974	241.000.000.000 \$ (84)	131.000.000.000 \$ (84)
1978	245.000.000.000 \$ (84)	140.000.000.000 \$ (84)
1982	284.000.000.000 \$ (84)	149.000.000.000 \$ (84)
1983	307.000.000.000 \$ (84)	151.000.000.000 \$ (84)

IVAN PETROVICH FEDOTV, FUSTER I PASTOR DE L'ESGLÉSIA EVANGÈLICA DE PENTECOSTAL EN EL CAMP DE G. SYKTYVVAR/POS. VER-KHNII CHOV, A LE REGIÓ DE KOMI, URSS, PER PROPAGAR ENTRE LA JOVENTUT LA SEVA RELIGIÓ I ORGANITZAR GRUPS D'ORACIÓ, COMPLEIX CONDEMNAR DE CINQ ANYS. PODEU DEMANAR LA SEVA ALLIBERACIÓ ESCRIVINT A L'EXCEL·LENTÍSSIM SR. EMBAIXADOR DE LA URSS A MADRID, C/ MAESTRO RÍPOLL, 14, 28006 MADRID.

armes? no, gràcies

L'ARSENAL MUNDIAL D'ARMES NUCLEARS EQUIVAL A UNS 16.000 MILIONS DE TONES DE TNT. A LA SEGONA GUERRA MUNDIAL S'UTILITZAREN L'EQUIVALENT A 3 MILIONS DE TONES QUE CAUSAREN 50 MILIONS DE MORTS. SI LES DISPAREN A TOTES ENS TOCA MORIR UNES 53 VEGADES CADA UN DELS HABITANTS DE LA TERRA.

UN CAP DE FAMÍLIA EUROPEU TREBALLA UNA SETMANA I MITJA A L'ANY PER PAGAR L'EXÈRCIT DEL SEU ESTAT, I QUATRE MINUTS PER PAGAR DESPESES DELS ORGANISMES INTERNACIONALS DEDICATS A CONSEGUIR I PRESERVAR LA PAU.

Escric aquesta crònica, o lo que sigui, pocs dies abans de jugar-se el decessiu partit ESCOLAR -IMPRENTA BAHÍA de basquet, corresponent a la Lliga Senior Provincial. No sé la gent que haurà assistit a aquest partit, però l'expectació "avant-match" era important. Aquest enfrontament podia decidir, pràcticament, el títol de campió del Grup C i donar peu a jugar la lligueta d'ascens a Tercera Divisió.

Recordem. Fins al moment de jugar el partit esmentat l'Escolar sols havia perdut un partit, precisament a la pista del I.Bahía, per sis punts de diferència. Superar aquest basquetaverage significaria superar en dos punts al rival, que també havia perdut un partit a la pista del Sant Salvador d'Artà. Això tendria com a conseqüència que es podria perdre un dels tres partits restants: a Porreres, aquí amb el Sant Salvador i a Lluçmajor.

Probablement, ja està tot decidit, i esper que s'hagi decidit per bé i que l'Escolar tenguí el campionat dins la mà. Ningú no es plateja l'ascens degut als insalvables problemes que suposen els desplaçaments a Menorca i Eivissa, però jugar la fase final és un premi que feia molta il·lusió i que, ben segur, es mereixen tots els implicats en el basquet local.

Amb tres anys s'ha fet tot això. Començar de zero i com a simples comparses i arribar a l'actual situació ha estat un tancar i obrir els ulls. S'ha passat del jugar per jugar a la disputa d'un campionat. Els punts de cada partit són ara un objectiu irrenunciable. I això, que també té connotacions negatives, també ha suposat engrescar una afició cada dia més nombrosa. Per sort o per desgràcia, la competitivitat és quelcom inherent a l'esport i així s'ha d'acceptar. Tan és així que si el partit a que m'he referit, amb el I.Bahía, s'hagués perdut, sé cert que hauria suposat una sèria decepció per a tots els implicats. Jo el primer.

Un altre aspecte llamentablement inherent a l'esport és el dels doblers. Mirau que el basquet local és absolutament amateur! Mirau que aquí ningú cobra res! I encara, més de dues vegades n'hi va del seu. Doncs així i tot hi ha problemes de duros. No m'ho han dit els implicats, però sé que alguns responsables en tenen de bestrets a l'espera d'una ajuda de l'Ajuntament que s'espera que arribi. Com ja he dit altres vegades, la tallada grossa se l'enduen els àrbitres, i tan és així que les al·lotes de l'equip senior no han pogut participar en un campionat complementari de la lliga perquè no sabien com pagar els arbitratges. Llamentable. Els dels

pobles, i més si estam enfora de Ciutat, sempre pagam els plats romputs. Les despeses de dietes i desplaçaments d'un equip arbitral balden, cosa que no passa als de la capital. És just? Les despeses totals que suposa l'arbitratge d'un campionat no haurien d'esser pagades a parts iguals entre tots els participants? O al manco, les autoritats esportives no haurien de subvencionar als equips que es troben en tals situacions?

Dues pinzellades de futbol. Se va guanyar a l'Artà (3-1), però aquesta victòria no causà l'entusiasme que provocava altre temps. Els Escolars-Artà, o viceversa, no són lo que eren. Afortunadament, crec. Endemés, l'Escolar pareix haver perdut definitivament el tren de la lliga i no crec que pugui aspirar a res més que a fer un paper digne, que no és poc. Aquesta és la meua opinió. Poden, encara, passar moltes coses, però lo cert és que els de davant no afluïxen i serà pràcticament impossible aficar el cap entre els quatre primers. Un aficionat me deia que l'equivocació de l'Escolar havia estat fer un equip de Tercera per jugar a Regional. Pentura té raó.

Els que ho estan fent sensacionalment són els alevins. A part de continuar com a líders de la classificació (13.02.86), en dos partits marcaren ni més ni menys que vint-i-cinc gols. En Pascual i en Gelabert ja han perdut el compte dels que duen marcats. Els hi queden dues sortides perilloses, Olímpic i Sa Pobla, però serà difícil que no quedin primers o segons i així jugar, un any més, la fase final de Mallorca. Enhorabona.

Benjamins, Infantils, Juvenils i 3ª Regional segueixen navegant per les mateixes aigües, sense novetat. Lo dels juvenils és curiós, sols han conseguit tres punts i els tres amb el mateix equip, el Ramon Llull, que no és, precisament, un dels darrers de la classificació. Coses rares que passen. L'equip de Ciutat no se'n pot donar passada.

Fins al mes que ve.